

جمعية الصداقة العربية الفنلندية

1/2019

Arabikansojen ystävyysseura ry

KIRSTI HONKASALO

Vapaaehtoiset rakennustyöleiriläiset ja sotilaat kohtaavat Jordan-joen laaksossa.

Sodat ja ilmastonmuutos

Miten tullaan paperittomaksi Suomessa

AKYS-tiedote 1/2019**Arabikansojen ystävyysseura ry**

AKYS

PL 698, 00101 Helsinki

akys.fi

facebook.com/akystiedotus

Päätoimittaja: Ilona Junka

Taitto: Asmo Koste

AKYSin logo: Kare Pohjavirta

Kirjoituksissa esiintyvät mielipiteet eivät ole Arabikansojen ystävyysseuran virallisia kantoja.

AKYSin hallitus

Ilona Junka, puheenjohtaja

Yehia El-Sayed, I varapuheenjohtaja

Katja Henttonen II varapuheenjohtaja

Marjatta Laiho, sihteeri

Jäsenet: Kamal Aranki, Haitham Hanna, Johan Heino, Mari Hokkanen, Heli Kasem, Sirkku Kivistö, Stig Lång, Seppo Rinne, Haseeb Shehadeh, Riitta Suokas, Juha Tapio ja Marja Winter

AKYSin tukitilit

Libanonin palestiinalaispakolaiset:

Kummilapsitili

FI93 8000 1101 2300 02, viite 1009

Päiväkotitili

FI56 8000 1700 4747 46, viite 2008

Kummivanhustili

FI20 8146 9710 0461 36, viite 2011

Syyriasta Libanoniin paenneiden tuki

FI93 8000 1101 2300 02, viite 7744

Länsiranta:

Betlehem (ent. Diabetes) tukitili

FI95 8000 1300 9905 05, viite 3007

Gaza-katastrofitili

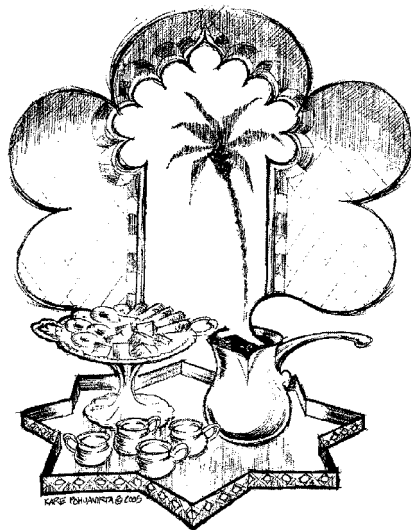
FI14 8000 2710 0992 26, viite 3214

Rahankeräyslupan myöntäjä: Poliisi-hallitus. Luvan saaja ja kerääjä: Arabikansojen ystävyysseura ry. Lupa RA/2018/1232 on voimassa 31.12.2020 asti. Toimeenpanoalue: koko Suomen alue Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Varat käytetään vähävaraisten palestiinalaisten tukemiseen Libanonissa, Länsirannalla ja Gazassa.

Arabikansojen ystävyysseuran jäsenmaksu on 25/10 euroa.

Jäsenmaksutili

FI97 8000 1201 6693 56, viite 70001

Tabbouleh – libanonilainen persiljasalaatti

Ainekset (4 annosta)

2dl bulguria

4 dl persiljaa

1 ruukku mintunlehtiä

2 tomaattia

2 rkl puristettua sitruunan mehua

1 valkosipulin kynsi

4 rkl oliiviöljyä

Suolaa, pippuria

Valmistus

1. Keitä bulgur pakkauksessa olevan ohjeen mukaan. Anna jäähtyä.

2. Hienonna persilja ja mintunlehdet. Kuutioi tomaatti. Sekoita mukaan bulgur.

3. Sekoita sitruunan mehu, öljy ja valkosipuli kastikkeeksi. Kaada bulgur-seoksen päälle. Mausta suolalla ja pippurilla.

AKYS-tiedote 1/2019

Pääkirjoitus: Laulu yli hautojen.....	3
Kuvia hymyilevistä sotilaista.....	4-5
Keskustelua syyrialaispakolaisten kanssa.....	6-7
Miten tullaan paperittomaksi Suomessa.....	8
AKYSin kummiohjelma moniongelmaisen perheen tukena.....	9-11
Lähi-idän sodat, merkittävä uhka ilmastolle.....	12-13
Rakenna turvaa ja korjaa satoa.....	14-18
Gazan sairaanhoito ei selviä ilman ulkopuolista apua.....	19
Palestiina Jamilan silmin.....	20

Laulu yli hautojen

Euroviisujen viime vuoden israelilaisen voittajalaulun sanoma oli vapaus ja tasa-arvo. Irvokkaasti juuri tällaisen laulun ansiosta tämän vuoden Euroviisut pidetään nyt Israelissa, joka kieltää miehitettyjen alueiden asukkailta kaikki normaalit kansalaisoikeudet ja joka laati samana voittovuonna omia palestiinalaiskansalaisiaan syrjivän ”kansallisuuslain”. Israel käyttääkin täysin mitoin tilaisuutta hyväkseen miehityksen valkopesuun. Israel on tehnyt kaikkensa, etteivät Tel-Avivissa laulukilpailua seuraavat muistaisi, että Israelin sota-voimien surmaamat gazalaiset makaavat haudoissaan vain muutaman kilometrin päässä. Tai muistaisi ajatella, että Israelin miehitys kuristaa palestiinalaisia päivä päivältä yhä enemmän.

Israel on enemmän oikealla kuin koskaan. Vaalikampanjoissa nähtiin mainoksia, joissa ehdokas kehuu tapettujen gazalaisten määrää ja joissa vaaditaan oikeuslaitoksen alistamista entistä enemmän äärikansallismielisen politiikan valtaan.

Niin YK:n ihmisoikeusneuvosto päätöksessään maaliskuussa 2018 kuin useat järjestöt ympäri maailmaa ovat vaatineet Israelin asettamista asevientikieltoon sen tekemien vakavien kansainvälisen humanitaarisen oikeuden ja ihmisoikeuksien vastaisten loukausten vuoksi. Euroopassa 150 järjestöä on esittänyt vaatimuksen Israelin aseellisuuden sulkemiseksi teknologiyhteistyön ulkopuolelle.

Suomikin osallistuu välillisesti Israelin tekemiin kansainvälisen lain ja ihmisoikeuksien vastaisiin rikoksiin ostamalla aseita israelilaisilta aseollisuusyrityksiltä, jotka ovat syvällä mukana palestiinalaisten oikeuksia rikkovassa miehityksessä ja hyötyvät siitä taloudellisesti. Viime vuosina asekauppa on arvostelusta huolimatta lisääntynyt.

Tämän vuoksi AKYS on pannut alulle uudelle eduskunnalle ja hallitukselle osoitetun kansalaisjärjestöjen adressin, jossa vaaditaan Suomen ja Israelin asekaupan lopettamista. Adressissa muun muassa todetaan, että israelilaiset aseollisuusyritykset ja Israelin hallitus käyttävät Palestiinan miehitystä, erityisesti Gazan saartoa, koekenttänä, jossa ne testaavat, rahoittavat ja innovoivat sotilaallista ja väestön alistamiseen käytettävää teknologiaa, jota ne voivat sitten myydä kansainvälisillä markkinoilla ”tosioloissa tehokkaaksi todettuna”.

Suomen kasvava asekauppa Israelin kanssa on räikeässä ristiriidassa Suomen julkilausutun Lähi-idän politiikan kanssa ja vie uskottavuutta sen kansainvälisen oikeuden ja sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän tärkeyttä korostavalta linjalta. Toiminnallaan Suomi paitsi tukee Israelin miehitykseen kytkeytyvää aseollisuutta, myös antaa viestin, että miehityksen ja lakien rikkomisen jatkamiselle ei ole tosiasiallisia esteitä. Suomi tekee itsensä riippuvaiseksi Israelin aseollisuudesta ja kompromettoi asemansa rauhanvälittäjänä ja ihmisoikeuksien puolustajana.

Myös joukko EU-parlamentin jäseniä tuomitsee Youtubessa julkaistuissa videoesiintymisissään Israelin väkivallan viime vuonna alkaneissa Gazan mielenosoituksissa ja vaatii Israelille aseidentientikieltoa ja sen aseyhtiöiden sulkemista EU:n teknologiyhteistyön ulkopuolelle, kunnes Israel alkaa noudattaa kansainvälistä lakia.

*Ilona Junka
AKYS pubeenjohtaja*

Salwa Abbasin muistoja.

Kuvia hymyilevistä sotilaista

Libanonissa pakolaisina elävät syyrialaislapset piirsivät muistoja aiheista, joista lasten ei tulisi edes tietää.

– Lasten piirustuksia kannattaa katsoa hyvin tarkasti ja läheltä, **Solfrid Raknes** kehottaa.

Raknes on norjalainen psykologi ja tutkija, joka on kohdannut syyrialaisia pakolaislapsia piirtämisen äärellä kahdeksalla Libanonin matkalla ja välittänyt lasten piirustuksia Suomeen. Lasten ja nuorten

taidekeskuksen säätiö kokosi kuvista näyttelyn, joka oli helmi-maaliskuussa esillä Opetushallituksessa.

Piirroksissa lapset käsittelevät raskaita muistoja, koulun merkitystä ja unelmia.

Salwa Abbasin piirustuksessa on palavia rakennuksia, joita pommitetaan parhaillaan ilmasta. Kuvassa on myös kaaosta kadulla. Osa ihmisistä makaa maassa verta vuotaen. Kuvan vasemmassa alalaidassa kolme sotilasta tähtää kohti kolmea muuta ihmistä, jotka ovat nostaneet kätensä ylös. Sotilaat hymyilevät.

– *Syyrialaislapset piirtävät usein hy-*

myileviä sotilaita, Solfrid Raknes sanoo. Sotilaiden onnelliset ilmeet olivat psykologille järkytys.

– *Lapsilla ei pitäisi olla tällaista kokemusta, heidän ei pitäisi edes tietää tällaisesta. Jäin pohtimaan, voivatko ilmeet olla totta. Sitten luin tutkimusta aiheesta ja juttelin sotilaiden kanssa. Selvisi, että sotilaiden mielestä tappaminen tuntuu hyvältä.*

Koulussa ehtii haaveilla

Libanonissa on noin 1,5 miljoonaa Syyrian pakolaista. Lapsia heistä on yli 500 000. Suuri osa syyrialaisista elää teltoissa epävirallisissa

pakolaisleireissä, joissa olot ovat toivottomat. Kaikesta, kuten ruoasta, on pulaa.

Alle puolet lapsista käy koulua. Syynä on usein se, että köyhissä oloissa kouluikäisetkin joutuvat osallistumaan perheen elättämiseen. Toisaalta, usein ei edes olisi koulua, johon lapsi voisi mennä. Multi Aid Programs -järjestö (MAPs), jossa Solfrid Raknes toimii, on avannut yhdeksän koulua Libanonissa oleviin syyrialaisleireihin. Suomeen tuodut piirustukset on piirretty viime vuonna kahdessa koulussa. **Fayza Zahleh Shilehin** piirustuksessa on luokkahuone. Opettaja osoittaa taululla olevia kirjaimia. Oppilaat istuvat rivissä pulpettiansa takana.

– *Tyttö piirsi kuvan ja kertoi haluavansa tulevaisuudessa opettajaksi, Raknes muistaa.*

– *Moni lapsi, joka on käynyt ja käy läpi vaikeuksia, keskittyy tulevaisuuteen. Piirtäminen on tapa haaveilla – ja koulussa siihen on aikaa.*

Näyttelyn kuvat ovat 7–13-vuotiaiden lasten piirtämiä. **Khadija Hammoudin** piirustuksessa lapset pelaavat koripalloa koulun pihalla. Koulu on lapselle tärkeä, koska pihalla voi pelata. Epävirallisissa pakolaisleireissä koulut ovat ehkä ainoita turvallisia paikkoja lasten leikkeihin ja peleihin.

Tunteita esille piirrosten avulla

Solfrid Raknesin työ kansalaisjärjestössä on tällä hetkellä etupäässä rahoituksen hankintaa. Koska esimerkiksi mediassa on alettu puhua syyrialaisien paluusta, moni koulutusta Libanonissa aiemmin tukenut taho lopetti apunsa. Todellisuudessa paluu on suurimmal-

le osalle syyrialaisista tällä hetkellä mahdotonta.

Kotimaahan kyllä haluttaisiin, mikä näkyy myös lasten piirustuksissa. Osassa teoksista lapset kuvaavat unelmiaan. Haaveista suurin on juuri asuminen Syyriassa. **Dima Ibrahim Hammoudin** piirustuksessa on pieni talo Syyriassa. Maisema taustalla on vuoristoinen, ja puissa kasvaa hedelmiä. Talon vieressä seisoo kaksi ihmistä, todennäköisesti tyttö yhdessä äitinsä kanssa.

Solfrid Raknes tietää, että tunteista on usein vaikea kertoa, niin vaikkapa hänen kotimaassaan Norjassa kuin Syyriassakin. MAPs:in kouluissa seurataan libanonilaista opetusohjelmaa; kouluaineina ovat esimerkiksi englanti sekä matematiikka. Raknesin mielestä kuitenkin tärkeintä, mitä lapsille voidaan koulussa opettaa, on tunteiden ilmaiseminen. Hän itse auttaa siinä syyrialaislapsia taiteen keinoin.

– *Piirtäminen auttaa lapsia ilmaisemaan sisimpäänsä. Kun lapset piirtävät, tunteita siirtyy paperille. Lasten ajatuksista tulee jotain, mistä voidaan puhua.*

Kun lapset piirtävät, heitä itketään välillä. Piirrosten kautta lapset myös huomaavat toistensa kyynel-leet. Näin lapset oppivat muidenkin lasten kokevan samoja tunteita kuin he itse, mikä voi olla helpottavaa. Yhdessä piirtäminen ja puhuminen kehittää myös empatiakykyä.

– *Olen kuullut lapsen puhuvan siitä, että hänen ystävänsä menetti isänsä. Lapsi päätti leikkiä enemmän ystävänsä kanssa.*

MAPs:ssa halutaan parantaa pakolaisten oloja Libanonissa. Samalla pyritään luomaan edellytyksiä Syyrian jälleenrakentamiselle tulevaisuudessa.

– *Rauha edellyttää muiden tunteiden kuulemistä ja hyväksymistä. Tämän takia työskentelen lasten ja piirtämisen parissa kouluissa, Solfrid Raknes sanoo.*

Syyrialaislasten piirustuksista kootun näyttelyn on tarkoitus kiertää Suomessa. Siitä voi kysellä Lasten ja nuorten taidekeskuksen toiminnanjohtaja **Raisa Laurila-Hakuliselta** (040 757 8375 raisa.laurila@artcentre.fi).

Hanna Hirvonen

Dima Ibrahim Hammoudin haave paluusta Syyriaan.

Keskustelua syyrialaispakolaisten kanssa

Kirjaston kokoushuoneessa istuu kolme syyrialaismiestä keskustelemassa Syyriasta, **Majdi Salim, Hesham Argha ja Mustafa Alo-meiri**, jotka ovat tulleet Suomeen pakolaisina vuosina 2015–16, ja neljäntenä tulkkina toimiva **Imad Alkhatib**. Majdi ja Hesham ovat ääniteknikko ja lehtimies Damaskoksesta, Mustafa tekniikan opiskelija Alepposta. Majdi pakeni pommitusten aiheuttamaa hengenvaaraa. Hesham on ollut pidätettynä eikä uskaltanut palata Syyriaan kuultuaan hallinnon etsivän häntä Assadia koskevien kirjoitustensa vuoksi. Mustafa joutui pidätetyksi kieltäytyttyään menemästä armeijaan tappamaan ihmisiä, mutta onnistui lahjomaan itsensä vapaaksi.

Aloitamme kysymyksellä, miksi kansannousu syttyi. Heshamin mukaan kysymyksen pitäisi oikeastaan kuulua, miksi se ei syttynyt jo aikaisemmin. Kansannousu oli väistämätön, koska hallitseva perhediktatuuri oli ollut vallassa jo liian kau-

an. Hallinto pysyi vallassa salaisen poliisin luoman pelon avulla Pohjois-Korean tyyliin, mistä se ottikin mallia.

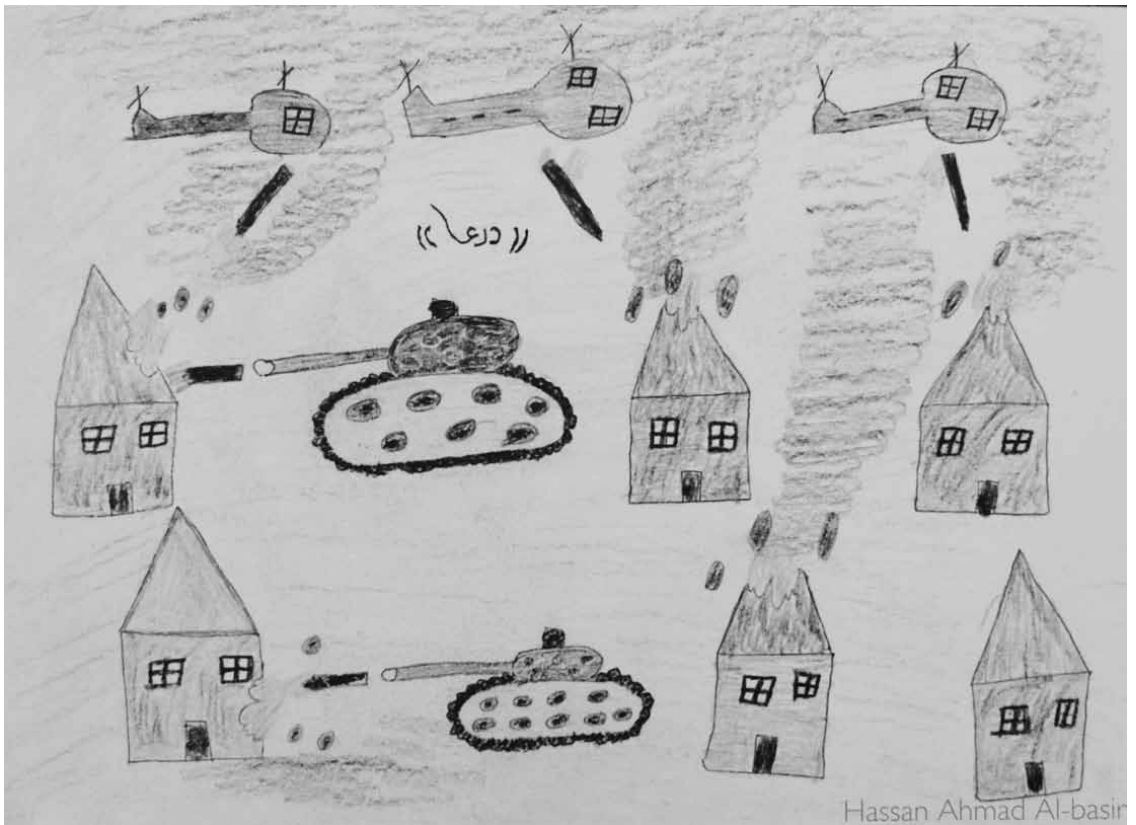
Oppositiossa oli monenlaisia ryhmiä, joilla oli omia agendojaan, mutta yhteistä niille oli vaatimus Assadin hallinnon lopettamisesta. Kansannousun ensimmäisen vuoden aikana arviolta 80–90 prosenttia ihmisistä tuki hallinnon kaatamista, mutta monet eivät kuitenkaan halunneet liittyä suoraan oppositioon ja jäivät katsomaan sivusta, ja monet väsyivät ajan mittaan. Syynä oli muun muassa hallinnon propaganda kapinoitsijoista terroristeina.

Kansannousu antoi monille ulkoisille tahoille tilaisuuden toteuttaa omia Syyriaa koskevia tavoitteitaan. Qatar ja Saudi-Arabia tukivat tiettyjä ryhmiä, mutta ne eivät kuitenkaan halunneet kansannousun onnistuvan, jotta se ei leviäisi. Muidenkaan Assadin hallinnon vihollisten, kuten Israelin ja Yhdys-

valtojen, intressissä ei ollut Assadin hallinnon kaatuminen, vaan sen pitäminen heikkona. Ulkovaltojen valikoiva tuki johti osaltaan opposition hajoamiseen. Sodan laajenemisesta ja pitkittymisestä ovat kaikki ulkovallat vastuussa, mutta suurin vastuu ehkä on Yhdysvalloilla, koska saudit ja Qatar kuuntelevat sitä. Yhdysvallat ja muu länsi eivät toisaalta myöskään tehneet mitään kansannousun tukemiseksi. Venäjä ja Iran taas tukevat suoraan Assadia sotilaallisesti.

Ajatuksen siitä, että alkuvaiheessa kansannousun ollessa vielä voimissaan sitä olisi pitänyt aseistaa enemmän, jotta se olisi kyennyt vastaamaan Assadin hyökkäyksiin, miehet torjuvat tiukasti. Vallankumous on toteutettava vain väkivallattomin, ei sodan keinoin.

Assadin leiri ei heidän mielestään ole mikään imperialismiin vastaisen rintaman taistelija, vaan pyrkii ainoastaan pitämään oman valtansa ja etunsa. Myös Palestiinan asia on

Hassam Al-basinin työ syyrialaisien lasten piirustusnäyttelyssä.

vain puhetta. Assadin isän **Hafez al Assadin** Syyria on aikaisemmin-kin hyökännyt **Arafatin** PLO:ta vastaan Libanonin sisällissodan aikana.

Assad on nyt voitolla, mutta voitto ei ole täydellinen. Syyrian tulevaisuutta ei voida ennustaa, vaan se riippuu miesten mielestä siitä, mitä Yhdysvallat ja Venäjä sopivat.

Se Syyria, jollaisen he haluavat ja jossa he haluaisivat elää, on vapaa ja demokraattinen maa, missä kaikilla on samat oikeudet uskonnosta riippumatta. Valtiovallan pitää olla siviilien käsissä ja riippumaton armeijasta. Israelinkin kanssa voitaisiin tehdä rauha, jos miehitystyistä alueista saadaan ratkaisu. Palestiinalaisten puolesta rukoillaan ja

kannatetaan kahden valtion ratkaisua, mutta pienenä maana Syyria ei voi paljontaan vaikuttaa asiaan.

Suomea miehet haluavat kiittää siitä, että saavat olla täällä. Suomi on kuitenkin tilapäinen paikka, ja he odottavat rauhaa Syyriaan ja paluuta sinne. Nykyisellään palaaminen voi kuitenkin merkitä hallinnon käsiin joutumista ja jopa surmatuksi tulemistä.

Haastattelua tehtäessä Oulun tapahtumat olivat vielä tuoreita. Miehiä huolestuttaa kovasti se, että kaikki maahanmuuttajat leimataan rikollisiksi, ja he ovat huomanneetkin ihmisten asenteiden kovenemista. Heidän mukaansa media on osaltaan vaikuttanut siihen, että maahanmuuttajat joutuvat ole-

maan peloissaan. He ovat rauhaa rakastavia ihmisiä eivätkä mitään terroristeja ja toivovat Suomen ja maahanmuuttajien voivan elää rauhassa keskenään. Tämä koituisi myös Suomen eduksi.

Seppo Rinne

Miten tullaan paperittomaksi Suomessa

Kovia kotimaassaan kokenut irakilaisperhe saapui Suomeen turvapaikanhakijana elokuussa 2015 – kaksi aikuista ja kolme lasta. Laplista nuorin oli 2-vuotias ja vanhin 9 vuotta. Maahanmuuttovirasto sijoitti heidät Punaisen Ristin vastaanottokeskukseen länsisuomalaiseen pikkukaupunkiin. Heidät majoitettiin pieneen huoneeseen. Keittiö-, suihku- wc ym. tilat olivat yhteisiä useille perheille. Vanhemmat lapset aloittivat koulun, alkoivat oppia suomen kieltä ja kotoutua. Oli vaikuttavaa päästä seuraamaan, miten nopea positiivinen vaikutus suomalaisella koululla oli lapsiin, jotka olivat selvinneet sodasta ja vaarallisesta matkasta. He toivat ylpeinä nähtäväksi todistuksiaan ja käsitöitään. Vanhemmat, jotka olivat käyneet koulua kotimaassaan vain kaksi vuotta, eivät yhtä nopeasti oppineet suomea, mutta osoittivat muuten suurta valmiutta kotoutua tänne.

Kului yli 2 vuotta ja heidän turvapaikkahakemuksensa hylättiin. He valittivat turvapaikan hakijoita avustavien vapaaehtoisten avulla päätöksestä ja saivat luvan tehdä uusi hakemus, jos heiltä löytyy uusia perusteita turvapaikan tarpeesta. He esittivät uudet tarkennetut tiedot Migrille.

Kului taas noin 1,5 vuotta ja uusi hylkäämispäätös tuli:

“Edellytyksiä Suomessa oleskelunne jatkamiseen ei enää ole olemassa, joten

teille annetaan vastaanottopalveluja poliisin ilmoituksen jälkeen vain 30 päivän ajan, mikäli ette hae vapaaehtoisen paluun tukea. Jos ette tarvitse tukea, voitte 30 päivän aikana poistua maasta myös omatoimisesti. Vastaanottopalvelujen lakkaamisen jälkeen te ette voi enää asua vastaanottokeskuksessa eikä teille anneta mitään muitakaan vastaanottopalveluja. Jos ette itse poistu vastaanottokeskuksesta määräajan kuluessa, vastaanottokeskus voi pyytää poliisia poistamaan teidät.”

Tässä vaiheessa lapset ovat siis käyneet koulua 3,5 vuotta, puhuvat suomea ja vanhat sotatraumat Irakista alkavat unohtua. Vanhemmat ovat myös oppineet kielen kohtuullisesti ja kova halu olisi oppia ammatti ja päästä töihin. Irakiin he eivät suostu menemään perheen isään kohdistuvan hengenvaaran takia, eikä pakkopalautus Irakiin ole toistaiseksi mahdollista.

Koska Migrin päätöstä ei voi lapsilta salata, he alkavat oireilla pahasti. Nuorisopsykiatrin lausunnot liitettiin korkeimpaan hallinto-oikeuteen lähetettävään valitukseen, joka on vielä tätä kirjoitettaessa ratkaisematta. Tämä lienee viimeinen virallinen tie turvapaikan saamiseen.

SPR häati perheen. Kaikki etuudet kuten käyttöraha lakkasivat samana päivänä. Esimerkiksi koulunkäyntiä varten annetut lasten bussiliput otettiin pois. Tilalle osoitettiin kunnan sosiaalitoimisto ja lastensuojelu. He ovat nyt paperittomia.

Vaikka perheen oleskelu ahtaassa vastaanottokeskuksessa yli 3,5 vuotta on ollut raskasta epätietoisena tulevaisuudesta, valoisia puolia on se, että heille on muodostunut suomalainen ystävä- ja tukijoukko opettajista ja vapaaehtoisista. Heidän tuellaan on sittemmin taisteltu ko. kunnan sosiaalitoimen kanssa, koska näille paperittomien oikeudet eivät olleetkaan aivan tutut.

Paperittomien lainsäädännöllä turvatut oikeudet Suomessa ovat:

- oikeus perusopetukseen
- oikeus kiireelliseen terveydenhuoltoon
- oikeus toimentulotukeen
- oikeus hätämajoitukseen
- oikeus lastensuojeluun

Pieni huone hätämajoitukseen on nyt saatu sosiaalitoimistolta. Se on anottava aina 16 päivän kuluttua uudelleen. Kela myönsi viikoittaisen maksusitoumuksen elintarvikkeiden ostamiseen. Lasten kuljetus kouluun on hoidettava itse.

Olemme Suomessa huolissamme syntyvyystilastoista ja tulevien eläkkeiden maksajista, silti maasta heitetään ihmisiä, jotka ovat terveitä ja valmiita integroitumaan Suomen olosuhteisiin ja jotka pelkäävät paluuta kotimaihinsa.

Poliitikot, jotka esittävät paperittomille kielen opetusta ja työntehtäköä ovat oikealla asialla.

Kamal Aranki

AKYSin kummiohjelma moniongelmaisen perheen tukena

Libanonin hankematkojen aikana kohtaa usein syvästi koskettavia ihmisiä – pieniä ja isoja. Tutustuimme maaliskuussa 2015 neljään saman perheen lapseen, joita emme voineet unohtaa. Mitä sitten seurasi, kertoo AKYSin kummitoiminnasta ja Beit Atfal Assumoudin (BAS) sosiaalityöstä kaikkein vaikeimpien pakolaisperheiden auttamiseksi.

Unohtumattomia kohtaamisia Shatilan pakolaisleirissä

Tavalliseen tapaan menimme hankematkamme alussa BASin Shatilan keskukseen tapaamaan tuttuja työntekijöitä ja vaihtamaan kuulu-

KIRSTI PALONEN

Moneksi yltävä Jamile Shebade toimistossaan Beit Atfal Assumoudin Shatilan keskuksessa.

misia. Samaan aikaan sinne oli tullut pikkutyttö ilman aikuisia saattajia pyytämään, että pääsisi keskuksen päiväkotiin.

Toisella kerralla keskuksessa oli kaksi vielä pienempää poikaa, tytön veljiä, jotka keskuksen työntekijä oli löytänyt vailla vanhempia, likaisina ja nälissään. Heidät oli pesty ja puettu puhtaisiin vaatteisiin.

Kun veimme lapsia patikoimaan, ryhmässä oli mukana lasten isovelji, joka oli erittäin kontaktihakuinen. Yksi isoimmista tytöistä ymmärsi

antaa pojalle huomiotaan.

Osallistuimme myös Shatilan paikallisleirissä Maan päivän tilaisuuteen. Siellä näimme lasten äidin. Ilman psykologikoulutustakin olisi pystynyt päättämään, että äiti on psyykkisesti sairas.

Kummiryhmä muodostetaan perheen tueksi

Yleensä BAS ehdottaa, keille lapsille tarvitaan kummeja. Nyt asia eteni toisessa järjestyksessä. Me kerroimme olevamme valmiita

kummeiksi. Kun kuulimme koko perheen tarinan, meille selvisi, että oikeastaan koko perhe tarvitsisi kummit.

Kaikkiaan lapsia oli silloin kahdeksan. Isällä oli töitä vain satunnaisesti eikä palkanmaksukaan ollut aina oikeudenmukaista. Lapsista ja taloudesta huolehtiminen oli hyvin puutteellista. Niin syntyi perhekummi-idea ja kummiryhmä saatiin kokoon nopeasti.

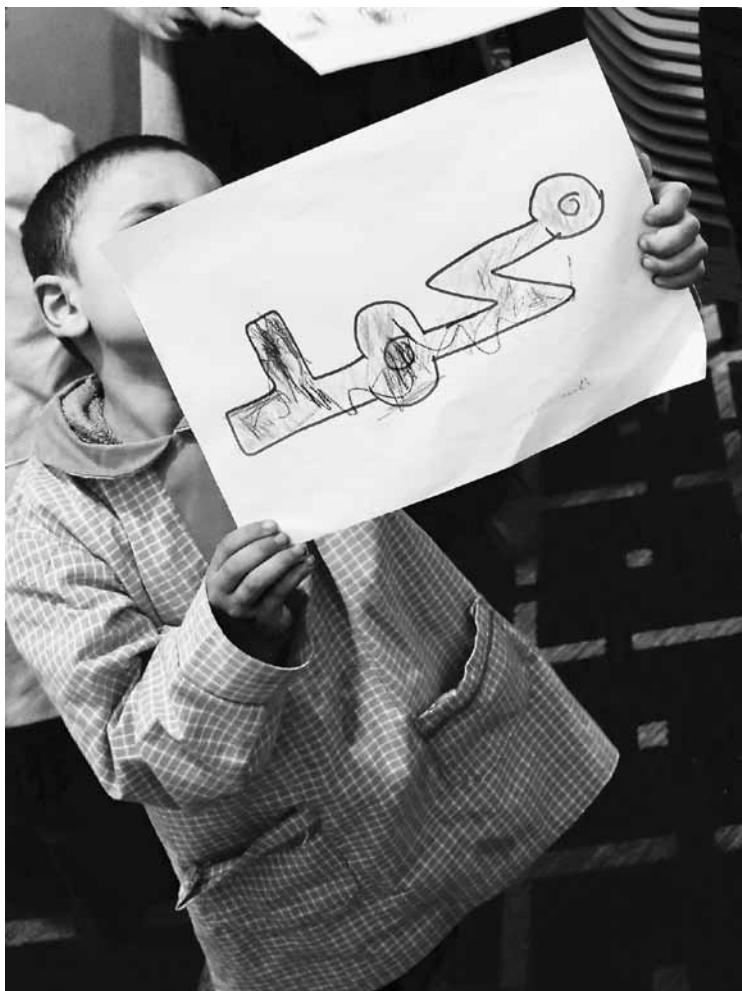
Shatilan keskuksen johtaja **Jamile Shehade** ja sosiaalityöntekijät ryhtyivät perhetyöhön, josta ei ole haasteita puuttunut. Perheen epäterveellisiä asumisololoja on pyritty parantamaan. Kummien raha-avustuksen lisäksi taloudellista tukea on onnistuttu hankkimaan ajoittain ryhtymällä yhteistyöhön YK:n alaisen UNRWAn sosiaalityöntekijän kanssa.

Jamile on opettanut taloudenpidon alkeita perheen vanhemmille ja isommille lapsillekin. Hän on neuvonut isää, millä keinoin voi säästää ja saada rahat riittämään pidemmäksi ajaksi. Hän on toiminut ”pankkina”, josta isä saa rahaa tiettyinä päivinä.

Viime vuosien hankematkojen aikana olemme nähneet isän keskuksessa hoitamassa asioita Jamilen kanssa. Hän luottaa siihen, että BASissa pidetään perheen puolta. Jamile on jopa ryhtynyt ”luottamusmieheksi” ja vaatinut isälle palkkaa, kun sitä ei ole hänelle maksettu.

Hajanainen perhe – koordinoitu sosiaalityö

Äidin kunto on ollut vaihteleva, mutta usein huono. Osa lapsista on yleensä ollut Nahr el-Baredin paikallisleirissä isoäidin luona, välil-

KIRSTI PALONEN

Mohammad, kummiperheen kolmanneksi nuorin, opettelee nimensä kirjoittamista Beit Atfal Assumoudin päiväkodissa.

lä äitikin. Isoäidin tilanne on myös vaikea. Hän tekee maatöitä ja kerää muovia tullakseen toimeen. Koska perhe oli koko ajan jakaantuneena kahteen paikkaan, Nahr el-Baredin keskuksen sosiaalityöntekijä **Leila Jendawi** liittyi perheen tukijoukkoihin ja yhteistyöhön Shatilan sosiaalityöntekijöiden kanssa.

Äiti ei ole pystynyt huolehtimaan lääkityksestään ja siksi hänen kuntonsa on vaihdellut. Välillä hän on ollut laitoshoidossa. Järkyttävien tilanne sattui Shatilan leirissä, kun äiti heitti pienen vauvansa kaatopaikalle ja jätti hänet sinne. Onneksi eräs nainen näki ja pelasti lapsen. Tällä hetkellä tämä tytär on sijoitettuna hoitokotiin. BAS huolehtii hänen tarpeistaan.

Kuluneiden vuosien aikana perheeseen on syntynyt vielä kaksi lasta. Nuorin on nyt 5-kuukautinen. Hän sekä kuusi- ja seitsemänvuotiaat pojat ovat tällä hetkellä Shatilassa. Olemme ymmärtäneet Jamilen toimivan eräänlaisena tukivanhempana tai sijaismummona vanhempien heiveröisen vanhemmuuden vahvistamiseksi.

Kuusi lapsista on tällä hetkellä Nahr el-Baredissa isoäidin luona. Vanhin, 17-vuotias poika, on töissä ja auttaa lisäksi isoäitiä maatoisissa osallistuakseen perheen elannon hankkimiseen. BAS on järjestänyt kahdelle vanhimmalle pojalle ammatillista koulutusta ja pyrkii tukemaan nuorempien koulunkäyntiä.

Vanhemmuuden ongelmat tuottavat kouluvaikeuksia

BAS pitää koulutusta erittäin tärkeänä ja pyrkii motivoimaan siihen kaikin keinoin. Tämän perheen kanssa se on ollut vaikea tehtävä. Vanhemmuuden puutteet ovat

KIRSTI PALONEN

Jamile Shebade sanoo olevansa onnellinen lasten seurassa.

tuntuneet mm. koulumotivaatio-ongelmina.

Opiskelu YK:n alaisen UNRWAn kouluissa ei ylipäättään ole helppoa, koska opetusryhmät ovat suuria. Todella ongelmallista se on, jos vanhemmat eivät pysty huoltamaan kunnolla lapsiaan, eivät pitämään yllä päiväjärjestystä eivätkä tukemaan lasten koulunkäyntiä. Niinpä esim. perheen seitsenvuotias poika on jo koulupudokas. Hänelle on järjestynyt paikka erään järjestön luokassa, joka on tarkoitettu koulupudokkaille. Samantapaisia ongelmia on ollut muillakin lapsilla. BAS ylläpitää yhteisöön kuuluvuutta monenlaisten harrastus- ja kulttuuritoimintojen avulla. Niihin lapset ovat osallistuneet.

Leila on Nahr el-Baredissa selvittänyt, että isoäidin luona asuvat viisi lasta voisivat siirtyä sisäopilaitokseen Tripolin kaupunkiin, joka sijaitsee 15 kilometrin päässä leiristä. Ongelmana ovat vuosimaksut (viidelle lapselle 9 000 dol-

laria, runsas 8 300 euroa). Myös lasten motivaatio ja sen kestävyys on mietityttänyt.

Vanhemmuuden ongelmat ovat näkyneet siinäkin, että kahdella nuorimmalla lapsella (2 v ja 5 kk) ei ole vielä henkilöllisyysdokumentteja. Niiden hoitamisessa BASin työntekijät ovat kannustaneet perheen sukulaisiakin auttamaan. Lisää lapsia ei perheeseen ole tulossa. Äidille on äskettäin tehty sterilisaatio Punaisen Puolikuun sairaalassa.

Saimme tämän vuoden alussa raportin kummiperheemme nykytilanteesta. Sen alussa todetaan, että perhe on ongelmallisimpia ja vaikeimmissa oloissa eläviä niiden perheiden joukossa, joista BAS huolehtii. Voimme olla varmoja siitä, että kummiryhmämme tuki menee todella tarpeeseen. Ei voi kuin kunnioittaa järjestöä ja työntekijöitä, jotka jaksavat äärimmäisissä oloissa kannatella kummiperhettämme.

Kirsti Palonen ja Nina Lyytinen

Lähi-idän sodat, merkittävä uhka ilmastolle

Filosofian tohtori,
ympäristön suojelun
dosentti Heikki
Tervahattu on kiertänyt
laajalti eri puolilla
Suomea puhumassa
päivänpolttavasta
aiheesta:
ilmastonmuutoksesta
ja sen hillitsemisestä.
Heikin järisyttävä
sanoma on, että
Yhdysvaltain sotavoimat
ovat maailman pahin
ympäristön saastuttaja
ja ettei kansainvälisellä
ilmastopolitiikalla ole
mitään uskottavuutta,
koska siinä sodat
ja asevarustelu on
vapautettu rajoituksista
ja valvonnasta.

Tukholman kansainvälisen rauhantutkimusinstituutin (SIPRI) mukaan vuonna 2016 maailmassa käytettiin asevarusteluun 1 688 miljardia Yhdysvaltain dollaria. Ylivoimainen ykkönen tilastossa on Yhdysvallat, jonka osuus ko-

ko maailman varustelumenoista oli vuonna 2006 runsas kolmasosa (611 miljardia dollaria). Seuraavina tulevat Kiina (215 mrd. \$), Venäjä (69 mrd. \$) ja Saudi-Arabia (63 mrd. \$) Lukuja voi verrata Suomen valtion vuoden 2019 budjetin menoihin: 55 mrd. euroa (59 mrd. \$).

Sodat ja asevarustelu kiihdyttävät merkittävästi ilmastomuutosta: valtavien paikallisten tuhojen lisäksi niiden ilmastovaikutukset uhkaavat elämää koko maapallolla.

Heikki Tervahattu vastasi AKYSin esittämiin kysymyksiin seuraavasti:

Miten voi olla, ettei sotia ja asevarustelua huomioida ilmastokokouksissa?

Ensimmäinen ilmastokokous pidettiin 1992 Rio de Janeirossa. Yhdysvallat ei suostunut siihen, että kokouksessa puhuttaisiin sotien ilmastovaikutuksista. Niinpä aiheita ei käsitelty.

1997 Kioton ilmastokokouksessa kirjattiin päätös, että sotien ja sotavarustelun ilmastovaikutuksia ei lasketa mukaan ilmastomuutosten seurannassa minkään maan osalta.

1999 rauhanjärjestöt vaativat Kööpenhaminassa sodankäynnin ja asevarustelun ilmastovaikutusten huomioimista, mutta esitys hylättiin.

Sen jälkeenkään ei sotia ja sotavarustelua ole sisällytetty laskelmiin.

Miksi USA vastustaa sodankäyntivaikutusten huomioimista?

USA:lla on suurin intressi piilottaa lukunsa. Toisen maailmansodan jälkeen USA on tappanut yli 20 miljoonaa ihmistä 37 maassa. USA:n armeijan tukikohdat ja varuskunnat kattavat koko planeettamme. Näissä ulkomaisissa sotilastukikohdissa työskentelee puoli miljoonaa henkilöä.

Ilmastoa tuhoaa varsinaisen sotimisen lisäksi sotaan varustautuminen. Huipputehokkaat sotakoneet kuluttavat jo harjoituksissaan valtavan määrän fossiilisia polttoaineita aiheuttaen hiilidioksidipäästöjä. Amerikkalainen F-Fighters-konetyyppi kuluttaa polttoainetta yllääninopeuksissa 54 504 litraa tunnissa.

Millaisia sodan tuhot olivat Irakissa?

Irakin sodassa kuoli yli miljoona ihmistä ja yli neljä miljoonaa joutui lähtemään pakolaisiksi. Sota aiheutti valtavia taloudellisia ja kulttuurisia menetyksiä ja tuhosi ympäristön. USA:n armeijan toimesta huomattava osa Irakin maalueesta tuhoutui, mikä on pakottanut maan tuomaan ulkomailta 80 % tarvittavasta ruoasta.

Irakin sodan aikana maailmassa oli 139 maata, joiden omat hiilidioksidipäästöt olivat vuositasolla pienemmät kuin Irakin sodan aiheuttamat. Ilmaston lämpenemistä kiihdyttivät myös räjähtäviin ja palaviin pommituskohteisiin (kuten polttoaine- ja asevarikot, voimalaitokset, kemian tehtaat, lannoitetehtaat sekä öljyn ja kaasun tuotanto ja palavien aineiden kuljetus) tehdyt iskut.

Irakissa sytytettiin tuleen yli 600 porauskaivoa, joista monet paloivat yli 9 kuukautta. Öljyä paloi 680–816 miljoonaa litraa ja kaasua 70–100 miljoonaa kuutiometriä. Maahan vuotanut öljy saastutti pohjavesiä. Osa öljystä valui mereen, minkä seurauksena syntyi valtava öljylautta, joka tuhosi kaloja, lintuja ja nisäkkäitä. Savupilvet peittivät 26 000 neliökilometrin alueen, eli alueen, joka pinta-alaltaan vastaa 77 prosenttia Suomen pinta-alasta. Ne estivät auringon valon pääsyn maan pinnalle ja alensivat lämpötilaa 10 °C.

Vuonna 2006 USA käytti Irakin sotaan enemmän rahaa kuin koko maailma uusiutuvien energiamuotojen kaikkiin investointeihin. USA

budjetoit alun perin Irakin sotaan 600 miljardia dollaria. Tällä summalla olisi voitu rakentaa 9 000 tuulivoimapuistoa (kussakin 50 MW kapasiteetti). Professorit **Joseph Stiglitz**, taloustieteen nobelisti ja entinen Maailmanpankin pääekonomisti, sekä **Linda Bilmes**, Irakiasiantuntija Harvardin yliopistosta, julkaisivat 2008 kirjan Irakin sodan kustannuksista. Heidän mukaansa USA:n kustannukset Irakin sotaan vuosina 2003–2011 nousivat budjetoituun 600 miljardiin verrattuna viisinkertaiseksi eli 3000 miljardiin dollariin. Jos ei olisi sodittu, niillä rahoilla USA olisi voinut siis rakentaa peräti 45 000 tuulipuistoa.

Hiilidioksidi ei ole merkittävän tuhoaine, mitä sotakoneet aiheuttavat. Ne tuottavat tuhoisia ja pitkäaikaisia saasteita, jotka pysyvät ilmakehässä, maaperässä ja ihmisissä jopa ikuisesti. Ne tuhoavat otsonikerrosta ja levittävät muun muassa tappavaa valkoista fosforia. Irakin maaperään on laskettu vieläkin vaarallisempaa köyhdytettyä uraania, jonka puoliintumisaika on 4,7 miljardia vuotta, joten aineen kuolettavalle vaikutukselle ei loppua näy.

Jos sotamenot vaihdettaisiin ympäristönsuojeluun, mitä saavutettaisiin?

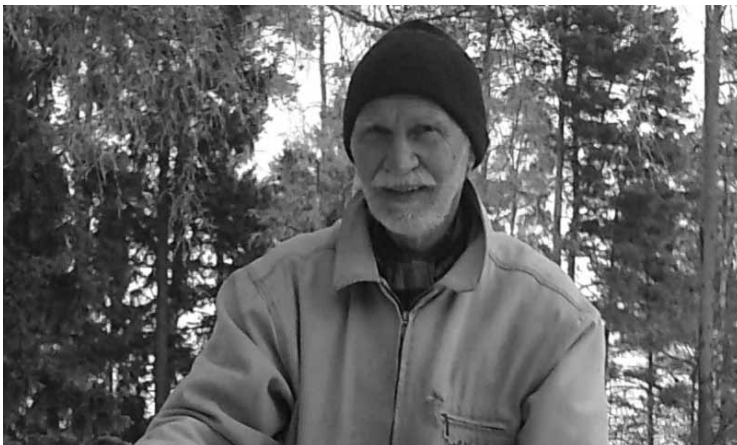
Yhdysvalloissa toimivan sitoutumattoman World Watch tutkimusinstituutin perustaja **Lester Brown** vertasi maailman sotilasmenoja YK:n vuonna 2000 asettamiin vuosituhattavoitteisiin. YK:n mukaan vuoteen 2015 mennessä olisi tarvittu pahimpien maailmanlaajuisten ympäristöongelmien torjumiseen vuosittain 113 mrd. dollaria ja kehitysmaiden kipeimpien ongelmien vähentämiseen 77 mrd. dollaria eli yhteensä 190 mrd. dollaria vuodessa. Tukholman kansainvälisen rauhantutkimusinstituutin SIPRI:n laskelmien mukaan tämä summa oli silloin vain neljäsosa USA:n tai 1/8 koko maailman vuosittaisista sotilasmenoista.

”Rauhantyö on tärkeää ilmastonsuojelua” on Heikki Tervahatun viesti.

Ilmastomuutos kouraisee koko maapalloa, mutta pahiten niitä seurauksia, jotka ovat jo joutuneet kärsimään kuivuudesta ja ruoantuotannon vaikeutumisesta. Sotien ja sotatavarustelun osuus ilmastomuutoksesta on ehkä jopa kolmannes. Irakin sodan jälkeen ympäristön tuhoaminen on jatkunut Jemenissä ja Syyriassa aiheuttaen vieläkin pahempia tuhoja.

Kaikki ihmisten ilmastoa suojavat toimet ovat tarpeen. Hillitömän kulutuksen vähentämisen lisäksi sotaa pitää vastustaa, eikä pelkästään siksi, että sotien uhrin Lähi-idässä ja muualla saivat elää rauhassa vaan myös siksi, että maapallo saataisiin pelastettua.

Haastattelu Ilona Junka

Heikki Tervahattu viihtyy metsässä.

Rakenna, turvaa ja korjaa satoa

Ruohonjuuritason aktivismia ICAHDin leirillä.

Maisema on henkeäsalpaava: punaisenruskeita kumpuja ja kukkuloita eri sävyissä, pieniä vihreitä ruohotupsuja, kuumuutta hehkuva taivaanranta, maan väreihin sulautuvia pörröisiä lampaita ja joku-nen vuohi yhteen pakkautuneena laumana kiemurtelee rinnettä ylös. Rauha, hiljaisuus. Kun ylitämme pikkutietä, tien tukkii sotilasajoneuvo ja ulos astuu kolme nuorta sotilasta, kaksi naista ja yksi mies rynnäkkökiväärit valmiudessa olalla. ”Ei täällä saa olla”, he sanovat, ”tämä on sotilaiden ampumabarjoitus-alue.” Mies vetää taskustaan kartan. Hän ei kumminkaan ymmärrä siitä mitään, eikä kukaan muukaan. Oppaamme rabbi **Arik** ja israelilaisaktivisti **Guy** selvittävät tilannetta. ”Ette te sitä määrää, missä me saamme olla”, Guy sanoo.

Me muutammat leiriläiset ja joukkoon liittynyt israelilainen **Micaela** jäämme seuraamaan tilannetta, lammaspaimenet seuraavat kaikesa rauhassa lampaita rinteelle. Sotilaspoika soittaa poliisille ja Micaelan ystävä Guy päästää raivonsa ilmoille: ”Tässä ei ole kysymys mistään muusta kuin siirtokuntalaisten etujen ajamisesta. Tässäkö muka joku ampu-marata – siirtokunnan läbeisyydessä!

Työleiri Jordanjoen laaksossa.

Lampaat ovat saaneet laiduntaa iät ajat täällä palestiinalaisten omilla mailla. Tämä ei ole mitään muuta kuin kiinsantekoa! Te vain ryöstätte palestiinalaisten maita...”, Guy paasaa.

Guy on israelilainen lähes päätoiminen aktivisti. **Arik Ascherman** on israelilainen rabbi, ICAHDin (The Israeli Committee Against House Demolitions) perustaja. Aktivistit ovat kuulolla, mitä missäkin tapahtuu, puhelinrinki toimii, aina saadaan ihmisiä paikalle, kun pusku-aktivistit ovat tulossa tuhoamaan palestiinalaisten taloja ja kouluja tai Israelin siirtokuntalaiset ryntäävät heittelemään viljelijöitä kivillä, ryöstämään oliivit tai katkomaan ja polttamaan oliivipuut. Sotilaat tai poliisit eivät voi pidättää israelilai-

sia tai ulkomaalaisia palestiinalais-alueilla vain siksi että he ovat siellä, palestiinalaisia pidätetään milloin ja missä vain ja ammutaan ilman syytä. Arik huutaa meitä silti juoksemaan pakoon minkä jaloista pääsemme. Hän kertoo myöhemmin, että jos sotilaat olisivat ottaneet ylös passinumeromme, emme ehkä enää ikinä pääsisi Israeliin – ja Israel vartioi kaikilla rajoilla.

Taistelu olemassaolosta

Lampaiden paimentaminen on vain yksi sivujuoni rakennusleirillä, jossa olemme rakentamassa yhteisökeskusta. Oli tarkoitus rakentaa israelilaisten hajottama farmari-perheen talo uudelleen, mutta kun

se oli hajotettu jo viidennen ker-
ran, perhe väysi tilanteeseen. Voi-
han teltaissakin asua. **Abu Sakrin**
talosta on vain rakennustarvikkei-
den murskattuja ja vääntyneitä pa-
lasia jäljellä. Tie hänen tilalleen on
kaivettu ja möyhennetty sellaiseen
kuntoon, ettei sitä pystyisi aja-
maan. Nyt on sen verran kuivaa,
että tantereen kautta voi koukata.

Kesken kiihkeän rakennustyön
tuli kutsu lähiseudun pikkukylien
koululle, keskelle paljaita rinteitä,
kuhmuuraisia teitä pitkin. Ensimmäinen näky: vääntyneitä metal-
linkappaleita, laatanpalasia, mur-
tuneita levyjä, vain sementtilattia
jäljellä ja muutama tolppa pystys-
sä. Keskellä lattiaa pari pientä pöy-
tää, tuoleja niiden ympärillä. Tuo-
leilla hämmäntyneitä pikkutyttöjä
ja -poikia, kouluasuissaan, pöydän
päässä hymyilevä nuori mies. Lat-

tian vieressä iso tekonurmi, jol-
la parveilee vakavaimmeisiä miehiä,
joillakin siistit puvut ja solmiot. Ta-
empana pari kivirakennusta, joiden
oviaukoissa pälyilee nuoria naisia.
Aamuvarhaisella sotilaat ja pusku-
traktori olivat kammenneet paikalle
ja sulkenneet tien takanaan. Mies-
opettajaa oli vaadittu avaamaan
portti. Koulun sivurakennus oli pa-
lasina. Muihin rakennuksiin ei kos-
kettu, kun ne olivat tarpeeksi van-
hoja ja näkyivät jopa Jordanian kar-
toissa. ”*Me emme lannistu,*” sanoo
nuori mies – matematiikanopettaja
– ja hymyilee. Meitäkin pyydettiin
jälleenrakennuspuuhiin, mutta ikä-
vä kyllä emme ehtineet.

Meille kaikki heti

Miksi Israelin sotilaat hajottavat
palestiinalaistaloja? Ja miksi ih-

meessä toiset israelilaiset haluavat
rakentaa ne uudestaan? Osion rau-
hanprosessissa 1990-luvun puoli-
välissä sovittiin Palestiinan määrä-
aikaisesta jakamisesta A-, B- ja C-
alueisiin, jolloin Israelille jäi C-alu-
eiden eli pääasiassa raja-alueiden
täysi kontrolli. Kun äärioikeisto-
lainen juutalainen murhasi Israe-
lin pääministerin **Jitzhak Rabinin**
vuonna 1996, rauhanprosessi lo-
pahti, ja siitä lähtien Israel on vain
kiristänyt toimiaan palestiinalaisia
vastaan. Se ei esimerkiksi myönnä
C-alueen asukkaille lupia rakentaa
mitään näiden omille maille. Ellet
hajota ”luvatonta” taloasi itse, se
tullaan jyräämään maan tasalle pus-
kutraktoreiden ja sotilaspartioiden
voimin ja sinulle lankeaa lisäksi tu-
hansien shekelien lasku.

Israel haluaisi palestiinalaisten
muuttavan täyteen pakattuihin A-

KIRSTI HONKASALO

Aasit Abu Sakrin talon raunioilla.

JORDAN VALLEY SOLIDARITY

Rakennustyömaa.

alueen ghettoihin – tai mieluiten tietysti ihan muualle, kokonaan pois silmistä, pois jaloista.

Kolme tekaistua syytä, miksi palestiinalaiset eivät saa rakentaa mitään joillekin alueilleen eivätkä saa edes laiduntaa karjaansa niillä: alue on arkeologisesti merkittävä, kyseessä on luonnonsuojelualue tai sotilaiden ampumaharjoitusalue. Oikeasti syy on palestiinalaisten elämän hankaloittaminen kaikin tavoin. Ja kohta, yllätys yllätys, siirtokunnat oudosti leviävät näille suojelluille, arkeologisesti merkittävälle ampuma-alueille.

Kävimme tapaamassa Hebronin lähellä asuvaa perhettä, jonka talo oli ties kuinka monta kertaa rakennettu uudelleen, Mies esitteli karttoja ja vuonna 1939 päivätyjä ja leimattuja virallisia papereita, jotka

todistavat hänen omistusoikeutensa läheisiin maihin. Silti israelilaiset ovat ryöstämässä ne häneltä.

Ikinuoret aktivistit

Viime vuonna päätin hakea ICAHD-työleirille – ja pääsin. Suomesta oli lähdössä neljä muuta, nuoria. Ajattelin että heh, mahtuuhän sinne joku mummokin mukaan. 11-päiväiselle leirille oli lisäksi tulossa porukkaa Englannista, Saksasta, Italiasta, Australiasta ja USA:sta.

Kun pääsen leiriläisten kohtaamiseen Länsi-Jerusalemiin ICAHDin puheenjohtajan ja perustajajäsenen, juutalaisen antropologin, professorin **Jeff Halperin** kotiovelle, suuni on loksahda sijoiltaan: olohuone kuhisee mummoja ja

pappoja... joku nuorempikin joukossa. Ajatelkaa nyt: meitä vanhoja aktiiveja on Euroopassa valtavasti, olemme aina ja kaikkialla! Meitä 60–80-vuotiaita oli leiriläisistä kaksi kolmannelta, kolmannes oli parikymppisistä noin nelikymppisiin. Fiksua ja hauskaa porukkaa kaikki tyynni. Mukana useita eri asteiden opettajia, tutkijoita, sosiaalialan vaikuttajia, hoitohenkilöitä, viesti-joita, yksi pappikin...

Eksoottisia elämyksiä

Saavumme illan pimetessä kapsäkeinemme keskelle peltoja, puskia, kiviä, karjaa ja hedelmäpuita. Kumpareella on iso maalattainen teltta ja kepeistä ja puunoksista kasattu iso maja. Olemme Bardalan kylässä, Jordan-joen laaksos-

sa. Saksalaisen **Clausin** suurin järkytys on, ettei vessarakennus ollut valmis, suihkusta puhumattakaan. Teltan viereen rakennettuun koperoon oli jo kaivettu reikä lattiaan. Seuraavana iltana kumpareelle kannettiin metallinen vessakoppi.

Paikallinen organisaattori **Rashed Jordan Valley Solidarity** -järjestöstä sytyttää tulen nuotioon ja pistää nokipannut kiville kuumenemaan. Keikkuvia pöytiä ja tuoleja kannetaan muhkuraiselle pihalle ja telttoihin levitetään patjoja lattialle – tai siis maahan. Isoon telttaan majoittuu 11 naista, lehtimajaan ja pikkuteltaan 10 miestä. Tummasa, leppeässä illassa urahtelee jokunen lehmä, aasi, kukko. Ja jostakin hämärästä tyhjyydestä ilmestyy ruokaa pöydän täydeltä. Peltojen

takaa, Jordan-joen toiselta puolen hohtavat naapurimaan pikkukaupungin valot.

Kädet savessa

Minulla ei ollut aavistustaan milaista rakennustyö olisi, tuskin kukaan muukaan arvasi joutuvansa ensitöikseen kaivamaan ympyrämuotoista hiekkakuoppaa, keräämään kivenmurikoita pitkin peltoja ja täyttämään kuoppaa isoilla kivillä ja sementillä. Savitiilet saapuivat kuorma-auton lavalla, mutta laasti sekoitettiin alusta asti hienosta hiekasta, pikkukivistä, vedestä ja sementtijauhasta. Tohinaa joka puolella: pikkukivien erottelua karkeasta hiekasta perustan valua varten, hienon hiekkakasan kaivua,

savivellin pyöritystä, sementtimyllyn surinaa... Hiekka ja pikkukivet kulkivat ämpäreissä vuorotellen ihmisketjua pitkin, tiilet samoin kädestä käteen. Muuraaminen oli uskottu paikallisille ammattimiehille. Tunnelma ihanan alkukantainen, olo osallistuva: jokainen on tärkeä lenkki katkeamattomassa ketjussa. Mutta meitä kalpeanaamoja 36 asteen helle koettelee näissä hommissa ihan tarpeeksi.

Illat kuluivat jutustellessa ja leiripomojen Jeffin ja Arikin tilanearvioita kuunnellessa. Raatamista helpottivat työskentelytauot, joiden aikana piipahdettiin kylän kaupassa ja tutkittiin ympäristöä koko kylän pikkupoikien lauman virnuillessa kintereillä. ”*Vats joor neim, vats joor neim?*”

KIRSTI HONKASALO

Tuhotussa koulussa opiskelu jatkuu.

Israel varastaa myös näiden seutujen vedet itselleen. Palestiinalaiset eivät saa käyttää vieressä virtavan Jordan-joen vettä. Bardalan kylän lähteestä israelilaiset ovat vetäneet vesijohdot omiin tarpeisiinsa, mutta kyläläisillä on keinot vettä välistä. Niinpä israelilaiset tulevat tämän tästä katkomaan palestiinalaiset putket. Suurin osa Israelin käyttämästä vedestä tulee sen alueen ulkopuolelta, Golanilta tai Palestiinasta. Koko Israel–Palestiina-alueen vesivarannoista n. 90 % valuu israelilaisten käyttöön. Palestiinalaisten vedensaanti on huomattavasti alle WHO:n standardien mukaisen minimin. Länsirannan asukkailla ei ole pääsyä Jordan-joelle, saati sitten järvien tai Välimeren ääreen, ei edes Kuolleen meren rannalle.

Sata säkkiä oliiveja

Kolmen päivän aikana olimme saaneet yhteisökeskuksen seiniä valmiiksi vajaat viisi tiilikerrosta. Mutta ei hätää, uusia rakentajia oli tulossa lisää ja lisää, niin innokkaita, että rakensivat taloon toisenkin kerroksen. Me olimme silloin jo oliivitarhoissa Nablusin kaupungin lähistöllä. Isäntäperheemme oli jo omat oliivinsa kerännyt, mutta useille viljelmille kaivattiin lisääksiä. Puhelinrinki toimii taas: poimijoita on muistakin järjestöistä, joten käsiä jaellaan tarpeiden mukaan.

Joka-aamuinen kutsuhuuto: ”Ketkä haluavat lähteä korkean ris-

kin paikkoihin, ketkä matalamman riskin?” Minä tietysti ilmoittautumaan aina korkeimpiin riskeihin, en suinkaan uhriutumisen kaipuusta, vaan siksi että haluan olla paikalla näkemässä, kun jotain tapahtuu. Kerran jouduin riskistä luopumaan kun joku kysyi: ”*Oletko varma että pystyt juoksemaan tarpeeksi kovaa, jos siirtokuntalaiset tulevat heittelemään kivillä?”* Hmmm, puut ovat rinteillä ja maasto aika muhkuraisista eikä kivittäjiä välttämättä näe ajoissa...

Eivät siirtokuntalaiset ulkomalaisia kavahda: italialaismies oli saanut murikan päähänsä ja loukkaantunut vakavasti. Niinpä meitä oli aina kaksi puskissa vahdissa viljelmän rajalla, minäkin silloin kun näkyvyys siirtokuntalaisten suuntaan oli hyvä. Israelin siirtokuntalaisia on laittomasti levittäytynyt Palestiinan alueelle n. 400 000 ja he saavat

ihan rauhassa tehdä palestiinalaisille mitä tahansa, heidän poliisinsa eivät siitä piittaa eikä Israelin poliisi hevin tule heidän tekemisiään selvittämään. Niinpä nämä ovat sähkösahoin katkoneet sadoittain jopa satoja vuosia vanhoja oliivipuita, aina vanhimmat valikoiden. Israelilaisen Haaretz-lehden toimittaja **Gideon Levy** kutsuu tätä patologiseksi sadismiksi ja nimittää siirtokuntalaisia ihmiskunnan pohjasaakaksi. <https://archive.is/blwS>. Mutta viljelijät eivät luovuta. Palestiinalaiset eivät luovuta.

Oli haikeaa jättää nämä Palestiinan pohjoiset seudut, mutta luvassa oli vielä useita avartavia – myös masentavia ja raivoa nostattavia – retkiä Israelin aiheuttamien tuhojen äärelle.

Kirsti Honkasalo

KIRSTI HONKASALO

Oliivinpomintaa.

Gazan sairaanhoito ei selviä ilman ulkopuolista apua

Vuoden kuluttua ”Suuren paluumuuttomarssin” alkamisesta YK:n Palestiinan miehittyjen alueiden humanitaaristen asioiden koordinaattori **Jamie McGoldrick** kehottaa kaikkia osapuolia välttämään tilanteen huononemista. *”Viimeisen vuoden kuluessa Gazassa on ollut järkyttävä määrä kuolemia ja vammautumisia”,* sanoo McGoldrick. *”Traagisimpia tapauksia ovat olleet lasten surmat ja vammautumiset.”*

Aikavälillä 30.3.2018 – 22.3.2019 Israelin turvallisuusjoukot surmasivat raja-aidan läheisyydessä 195 mieltään osoittanutta palestiinalaista, joista noin 40 lapsia. Lähes 29 000 palestiinalaista haavoittui, heistä 7 000 sotilaiden luodeista. Kolme selvästi tunnistettavaa ensiapuhoitajaa surmattiin ja yli 630 muuta haavoittui. Haavoittuneiden aseettomien mielenosoittajien ja luodeista loukkaantuneiden suuri määrä ovat nostaneet huomion Israelin turvallisuusjoukkojen ylimitoitettuun voimankäyttöön.

Yksi Israelin turvallisuusjoukkojen jäsen kuoli ja kuusi haavoittui.

Haavoittuneiden massiivinen vyöry on tukahduttanut Gazan jo ennestään ylläpidetun terveydenhoitojärjestelmän ja heikentänyt terveydenhuollon suorituskykyä ja laatua. Ampumahaavojen laajat luu- ja kudosaivot vaativat monimutkaista leikkaushoitoa ja pitkäaikaishoitoa. Yli 120 raajaa jouduttiin amputoimaan. Traumatisoituminen ja väkivallalle altistuminen

AKYSin tukeman Palestinian Medical Relief Societyn vapaaehtoistyöntekijä Razan al-Najari oli yksi kolmesta ensiapuhoitajasta, jotka Israel tappoi viime kevään marssissa.

ovat lisänneet psyykkisen kuntoutuksen tarvetta ja kärjistäneet kroonisia sähkökatkoksia, kriittisen hoidon puutteita ja välttämättömien lääkkeiden ja tarvikkeiden riittämättömyyttä.

Gazan asukkaista 70 prosenttia on pakolaisia. ”Suuren paluumuuttomarssin” mielenosoitusten taustalla on ennen näkemätön humanitaarinen kriisi, joka vaikuttaa kielteisesti miljoonien gazalaisten elämään ja välttämättömien palveluiden saatavuuteen. Kriisin on ennen muuta aiheuttanut Israelin yksitoista vuotta kestänyt saarto, jonka seurauksena yli puolet asukkaista ovat työttöminä ja joutuu

kamppailemaan perustarpeiden tyydyttämiseksi.

”Nyt on tärkeintä säästää ihmishenkiä. Jokaisen on toimittava tämän mukaisesti”, vaatii McGoldrick. ”Israelin turvallisuusjoukkojen on vältettävä väkivaltaa viimeiseen saakka ja varmistettava, että niiden vastatoimet ovat kansainvälisen lain asettamien velvoitteiden mukaisia. Hamasin hallinnon on eslettävä mielenosoitusten rauhanomaisen luonteen vaarantava väkivalta. Kaikkien on varmistettava, että lapset eivät joudu vaaraan.”

Voit tukea Gazan terveydenhoitoa:
AKYSin Gaza-katastrofitili FI14 8000
2710 0992 26, viite 3214

Palestiina Jamilan silmin

Gazassa elämä on lohdutonta, mutta Länsirannallakin kärsitään.

AKYSin tukemana puolipäivätyöntekijänä Betlehemin Amjaad-järjestössä työskentelevä Jamila al-Shami kiittää suomalaisia palkkatuesta. Hän työskentelee Amjaadin lisäksi sosiaalityöntekijä-

nä YK:n palestiinalaispakolaisia avustavassa UNRWA-järjestössä. Valoisa Jamila on keskeinen tuki pakolaisleirien asukkailla ja erityisesti varattomille ja kroonisesti sairaille naisille ja lapsille.

Jamila al-Shami kirjoittaa elämästä Palestiinassa:

– Israelin miehitys näkyy ja tuntuu palestiinalaisalueilla kaikkialla. Länsirannalla näkyvin on Israelin rakentama muuri, joka monin pai-

koin kiemurtelee rajan sijasta Länsirannan sisällä. Gazassa täydellinen piiritys, joka estää liikkumisen niin maitse, meritse kuin ilmateitse. Näiden rajoituksien takia Palestiinan talous ei pääse kehittymään.

Tarkistuspisteet ja muut rajoitteet lisääntyvät koko ajan. Monimutkainen tarkastuspisteiden ja tiesulkujen verkko vaikeuttaa palestiinalaisten matkustamista sekä työpaikoille että pankkiin tai kauppaan. Viljelijöiden, joiden maa on jäänyt muurin taakse, on päästäkseen pelloilleen tai oliivipuilleen haettava «vierailijalupia», jotka Israel säännöllisesti hylkää.

Muurin ja siirtokuntien lisääntymisen takia maanviljelijöiden tulotaso on romahtanut ja lisäksi asukkaat ovat maaseudullakin joutuneet tottumaan Israelin päivittäisiin sotilaallisiin operaatioihin, joissa ihmisiä vangitaan tai joita tehdään muuten vaan, ”turvallisuuden” vuoksi. Ahdinkoa lisää se, että Israelin viranomaiset valvovat vesilähteitä sekä kontrolloivat verotusta.

Länsirannan työttömyysaste on lähes 28 prosenttia. Perheistä 29 prosenttia elää köyhyysrajan alapuolella. Jos talouskasvu jatkuu nykyisellään, työttömyyden ennakoidaan nousevan ensi vuoden mennessä 35 prosenttiin, mikä merkitsee elintason alenemista keskimäärin yli kahdella prosentilla vuodessa.

KIRSTI HONKASALO

Jamila al-Shami.